

DODRŽIAVANIE ZÁKONOV

Obchody na údaje nedbali

Medzi hriešnikmi, ktorí asi najčastejšie porušovali právo na ochranu osobných údajov, sú obchodné reťazce. Kontroly vlni zistili, že so získanými osobnými údajmi o zákazníkoch často narábali až protiprávne. Pritom práve reťazce sú tie, ktoré zhromažďujú osobné dáta obrovského rozsahu. Namiesto toho, aby obchodníci tieto údaje s odlišným účelom spracúvali osobitne, jednoducho ich nazhŕňali „do jedného balíka“, bez ohľadu na špecifické ciele. Ako keby osobné dáta ľudí boli tovar, ktorý sa vyberie z jedného regála a vloží do druhého. Ako paradajky.

ZOZNAMY DLŽNÍKOV

Dlžníci na nástenke

Zverejnenie dlžníkov, ktorí majú dlhy na platbách za byt, vo verejných priestoroch domu, malo byť najúčinnnejšou „zbraňou“ pri ich vymáhaní. Ašak inšpektori sledujúci ochranu osobných údajov zistili, že na zoznamoch dlžníkov sa protiprávne zverejňovali ich osobné dáta. Bolo tam meno, priezvisko a výška nedoplatku. Týmto sa totiž odhalila tzv. ekonomická identita dotknutej osoby, čo zákon nedovoľuje, keďže k tomu došlo v spoločných priestoroch domu. Riešením pre ostatných ako zistiť, kto je v dome dlžník, je individuálne nahliadanie do dokladov správy domu. Nie však „vyvesiť“ dlžníkov vo vestibule.

KURIOZITA

„Gorila“

Najkurióznym prípadom vyšetrovania, či došlo k porušeniu ochrany osobných dát, bol prípad Gorila. Šlo o publikáciu, uverejnenú na internete v roku 2011. Podnet prišiel od dotknutej osoby. Kontrola zistila, že publikácia obsahuje osobné údaje, vrátane rodných čísiel. Tie sa však zverejnili na rôznych internetových stránkach prevádzkovaných aj mimo nášho územia. Porušenie sa týkalo rodného čísla, ale aj iných súvislostí. Keďže prípad siaha na územia iných štátov, slovenský úrad požiadal o spoluprácu partnerské orgány v únii. Vyšetrovanie zatiaľ pokračuje.

Firmy sledujú aj mailovú komunikáciu

OCHRANA DÁT | Podnik to môže robiť vtedy, ak má podozrenie zo zneužitia údajov.

ILUSTRACNÁ SNÍMKA: DREAMSTIM

Táňa Rundesová
tana.rundesova@ecopress.sk

©hn

Bratislava – Slovenské firmy si budú musieť zvyknúť na tvrdšie podmienky. A to napríklad v tom, že ľudia zodpovední za ochranu osobných dát budú povinne skladať skúšky, za registrácie informačných systémov sa bude platiť, alebo že za akúkoľvek chybu zaplatí podnikateľ pokutu. A poriadne masťnú. Aby sa firmy stihli prispôsobiť, majú na všetko pol roka. Za zmenou však stojí aj Európska únia, ktorá tlačí štáty do vyššej ochrany. Dôvodom je fakt, že náš zákon o ochrane dát bol istým spôsobom veľmi benevolentný.

Údaje z kamier
To si uvedomujú aj naše firmy, a preto konajú samy. Zvýšenú

ochranu dát a údajov o svojich zamestnancoch či klientoch si zabezpečujú sami. Jednou z nich je aj strojárka firma Spinea Prešov. Tá sa na nový zákon na ochranu osobných údajov pripravovala už v predstihu. Hoci začal platiť iba pred pár dňami, strojár si vytvorili bezpečnostnú smernicu už pred niekoľkými mesiacmi. Poverení pracovníci absolvovali školenia, aj keď tie neprikazuje ani nový zákon. Ten iba nariaďuje skúšky, na ktoré sa dá pripraviť i samoštúdiom.

Spiney sa však zákon dotýka aj preto, lebo firma má na svojich chodbách kamerové systémy. Práve tento fakt mnohí podnikatelia podceňujú. Nevedia, že nový zákon už striktno definuje, ako a kedy možno práve kamerové dáta spracúvať a uchovávať. Ako vysvetľuje Miroslav Lisý, konateľ bez-

pečnostno-analytickej spoločnosti EuroTRADING, sprísnenie má v tomto smere jasnú logiku. „Za určitých podmienok je z týchto údajov možné určiť fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu či sociálnu identitu osôb. A to je ľahko zneužiteľné.“

Nazeranie do pošty
Špecifikum prešovskej firmy je v tom, že kvôli bezpečnosti svojho obchodného tajomstva si upravila aj monitorovanie emailovej komunikácie. Tak vo vnútri podniku, ako i smerom von. „Dôvod je, aby – či už náhodou alebo zámerne – nejaká výkresová dokumentácia neopustila pracovisko,“ vysvetľuje personálny riaditeľ firmy Martin Böttcher. Ako taký monitoring zamestnancov a ich komunikácie vyzerá? Maily zamestnancov sa síce neprezerajú, zákon to nedovoľuje,

Kedy má mať firma smernicu a kedy projekt

Firma môže mať 3 rôzne úrovne dokumentácie:
A) základná dokumentácia,
B) bezpečnostná smernica,
C) bezpečnostný projekt.

Ktorú úroveň potrebuje, závisí od faktorov, teda s čím narába:
1. s osobnými údajmi,
2. s osobitnou kategóriou osobných údajov,
3. s informačným systémom, ktorý nie je prepojený s internetom,
4. so systémom, ktorý je prepojený s internetom.

Kedy vám stačí:
základná dokumentácia:
pri faktoroch 1 + 3
bezpečnostná smernica:
1 + 4 alebo 2 + 3
bezpečnostný projekt: 2 + 4

Zdroj: Miroslav Lisý, EuroTRADING

bol by to zásah do ich súkromia. Ale podľa odborníkov to ani z hľadiska legislatívy nie je jednoznačné. Jasný je, že pracovná pošta je pracovný prostriedok, na čo majú byť pracovníci upozornení. Rovnako aj na to, že ak by vzniklo podozrenie na využívanie pošty za iným účelom, nie je vylúčené do nej nazeráť. Spinea si preto špeciálne vytvorila mechanizmus, ktorým sleduje posielanie pošty s prílohami.

Ak zamestnanci pri komunikácii pridajú k mailu prílohu, ich šéf ju zmonitoruje a až potom sa môže mail odoslať. To všetko kvôli spomínaným výkresovým dokumentáciám, ktoré sa nesmú dostať von. Firmy však ohrozujú iné riziko: vynášanie cez súkromnú poštu. Aj preto majú viaceré spoločnosti zablokované používanie súkromných mailov.

Ďalší nárast papierovačiek pre firmy. V mene únie

Lucia Kopná,
Úrad na ochranu osobných údajov SR, pre HN:

Zuzana Hečko,
advokátka, Allen & Overy
Bratislava, pre HN:

Nakoľko pribudne firmám kvôli novému zákonu administratíva?

zmena? Kde bolo doteraz najslabšie miesto?

Kopná: Cieľom nie je zavádzať administratívnu záťaž, ale ochrániť základné práva a slobody fyzických osôb pred neoprávnenými zásahmi do súkromia pri spracúvaní ich osobných údajov. Nie je namieste poľavovať v zabezpečovaní ich ochrany, najmä pri súčasnom prudkom rozvoji informačných technológií. Pokiaľ ide o možnú administratívnu záťaž, jej hodnotenie by bolo po takom krátkom čase unáhľené. Kde to bolo možné a účelné, samozrejme, došlo k jej zníženiu.

Hečko: Ochrana osobných údajov sa „vdaka“ početným incidentom stala samostatnou právnu oblasťou. Okrem zákona je tu aj veľký počet usmernení vydaných Európskou komisiou, takže pripravovať súhlasy so spracúvaním osobných údajov, presúvať dáta do tretích krajín či outsourcovať tieto služby, určite odporúčam po konzultácii s právnikom. Keďže slovenský úrad na ochranu údajov stanoviská nezverejňuje, je nutné pozrieť sa aj na prax v iných štátoch.

Budú sa najmä malé a stredné firmy vedieť vyznať v nových povinnostiach aj bez právnik?

Kopná: Domnievame sa, že aj bez pomoci právnik sa občania, ale aj firmy budú v ňom vedieť zorientovať. Ak by mali problémy, ako aj jeho zladenie s novou právnou ustanovením, možno sa obrátiť so svojou otázkou na úrad.

Hečko: Ak firma dbala na ochranu údajov už pred novým zákonom, prechod na nový režim zvládne. Horšie to bude s tými, ktoré sa tým zaoberajú až teraz.

Ak porovnáme doterajší stav a nový zákon, v čom je hlavná

Nový zákon zabezpečuje transpozíciu smernice EÚ, čo korešponduje s jeho cieľom – prispieť k vyššiemu povedomiu v ochrane údajov a dať prehľadnejšiu úpravu práv a povinností osôb pri ich spracúvaní. Je to účinnejší spôsob na zabezpečenie rovnakého uplatňovania pravidiel v EÚ.

Tým sa posilnila aj právna istota nielen fyzických osôb – jednotlivcov pri ochrane ich údajov a uplatňovaní ich práv, ale aj v povinnostiach prevádzkovateľov a sprostredkovateľov. Oproti filozofii „starého“ zákona došlo iba k spresneniu hlavného cieľa – zabezpečovania základných ľudských práv a slobôd v ochrane osobných údajov. Bolo však treba reagovať aj na vývoj spoločenských vzťahov a informačných technológií.

Hečko: Nový zákon je implementáciou smernice EÚ z roku 1995, predchádzajúci ju implementoval nie celkom správne. Nový zákon však možno bude platiť len pár mesiacov, keďže EÚ je tesne pred prijatím nového nariadenia. Najproblematickejším miestom starého zákona bola požiadavka vyžiadať si súhlas úradu s prenosom osobných údajov do tretích krajín. Získat ho trvalo aj niekoľko mesiacov.

Dnes si mnoho spoločností spravuje dáta centrálny v jednom centre, táto požiadavka teda často spôsobovala v projektoch časové sklzy. Bola zároveň dôvodom, že veľa firiem o súhlas s prenosom nežiadalo a údaje presúvali bez súhlasu úradu. Nový zákon ju vypustil, čo je pozitívne. Negatívne pre firmy však bude, že tzv. zodpovedná osoba bude povinná prejsť skúškou na úrade, že sa sprísnila požiadavka na outsourcing a že budú vyššie pokuty.

(RUN)

ANKETA

Robíte už opatrenia v ochrane osobných údajov podľa nového zákona?

Zlatica Skákalová
finančná riaditeľka, MontServis

Máme 27 ľudí, preto sme doteraz museli mať zo zákona jednu zodpovednú osobu. Podľa nového zákona to však bude iné, pretože sa bude treba riadiť počtom osôb, ktoré prichádzajú do kontaktu s osobnými údajmi. Takých je u nás šesť: mzdlárka, účtovníčka, IT pracovník a traja konatelia.

Miloš Kraus
generálny riaditeľ, Sauer-Danfoss

Tieto veci sme mali podľa starého zákona, samozrejme, v poriadku, ale teraz si nie som istý, či už boli nejakí naši ľudia na školeniach, ktoré súvisia s novým zákonom. Jedno je isté, že vytvoríme projektový tím, ktorý zanalyzuje všetky povinnosti, ktoré musíme urobiť v prechodnom období tohto zákona.

Jana Bolibruchová
hovorkyňa, SSE

Vypracovali sme analýzu nového zákona a urobíme kroky v stanovených lehotách. SSE zriadili komisiu na ochranu osobných údajov. Bude vymenovaná osoba zodpovedná za ochranu dát, ktorá sa podrobí skúške. Už máme spracované bezpečnostné projekty, registrácie IT systémov.

Ján Orlovský
hovorca, ZSE

Vzhľadom na lehoty prechodných období zákona na ochranu osobných údajov je naša skupina len na začiatku podrobnej analýzy jeho vplyvu, preto nie je možné niekoľko dní po jeho účinnosti kvantifikovať mieru, rozsah a dôležitosť opatrení smerom do vnútra skupiny.

Viktor Tasnadi
marketing, L & Š

V súvislosti so zmenou v legislatíve pripravujeme bezpečnostný audit a audit informačného systému, ako aj jeho zladenie s novou právnou normou. Určený je zodpovedný pracovník, ktorý má za úlohu implementáciu zmien. Do 31. 12. 2013 budú zmeny zavedené do praxe.

Martin Katriak
podpredsa predstavenstva,
Coop Jednota Slovensko

Do septembra zvoláme všetkých, ktorých sa problematika týka a zaškolíme ich. Máme 19 zodpovedných osôb, ktoré zodpovedajú za ochranu údajov aj v súvislosti s 13 tisíckami zamestnancov všetkých Jednot a s 930 tisíckami nákupných kariet našich zákazníkov.